

СХВАЛЕНО

Протокол педагогічної ради
Коростенського міського ліцею №4
Житомирської області
29.08.2023 № 01

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора
Коростенського міського ліцею №4
Житомирської області
30.08.2023 № 41-од

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Коростенського міського ліцею №4
Житомирської області
на 2023-2024 навчальний рік

2023 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до освітньої програми

Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області

1. Мета освітньої програми:

- реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентноздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність);
- забезпечення діяльній спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість;
- реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів;
- зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти.

2. Нормативно-правове забезпечення:

- Державний стандарт початкової освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року №87;
- Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392;
- Державний стандарт початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року №6;
- Державний стандарт базової середньої освіти № 898 від 30 вересня 2020 року
- Типові освітні програми для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743-22;
- Типові освітні програми для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743-22;
- Типова освітня програма початкової школи з українською мовою навчання для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затверджені наказом МОН України від 03.11.2016 № 1319 "Про проведення всеукраїнського експерименту за темою "Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті "Інтелект України" на базі загальноосвітніх навчальних закладів"(у редакції наказу Міністерства освіти і науки від 03.02.2021 р. № 140) ;
- Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 405;
- Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 408;
- Модельні програми для п'ятих класів, затверджені наказом МОН № 795 від 12.07.2021 року:
- Модельна навчальна програма з української мови для 5-6 кл.(авт..Голуб Н.Б., Горошкіна Н.Б.);
- Модельна навчальна програма з української літератури (авт.. Яценко Т.О., Качак Т.Б.);

Модельна навчальна програма з англійської мови (авт..Редько В.Г., Шаленко В.Г.);
Модельна навчальна програма з зарубіжної літератури (авт.. Ніколенко О.М., Ісаєва О.О.);
Модельна навчальна програма з курсу «Вступ до історії України та громадянської освіти»;
Модельна навчальна програма з математики (авт.. Істер О.С.);
Модельна навчальна програма з курсу «Пізнаємо природу» (авт..БідаД.Д., Гільберг Т.Г.)
Модельна навчальна програма з курсу «Здоров'я, безпека та добробут» (авт.. Гущина Н.І., Василяшко І.П.);
Модельна навчальна програма з фізичної культури (Педан О.С., Коломоєць Г.А.);
Модельна навчальна програма з мистецтва (авт.. Кондратова Л.Г.);
Модельна навчальна програма з інформатики (авт.. Ривкінд Й.А.);
Модельна навчальна програма з трудового навчання (авт.. Ходзицька І.Ю., Горобець О.В.).

3. Термін реалізації: 2023-2024н.р.

4. Структура програми:

I розділ – загальні положення,

II розділ – початкова освіта,

III розділ – базова середня освіта,

IV розділ – профільна середня освіта.

Кожний з них визначає:

1. Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення.
2. Очікувані результати навчання учнів.
3. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.
4. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

5. Напрямки реалізації.

Згідно з чинним законодавством організувати освітній процес відповідно до рівнів типових освітніх програм трьох ступенів навчання:

I ступінь – початкова освіта тривалістю чотири роки;

II ступінь – базова середня освіта тривалістю п'ять років;

III ступінь – профільна середня освіта тривалістю два роки.

1. При реалізації освітньої програми забезпечити:

– логічну послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;

– рекомендовані форми організації освітнього процесу, основними формами якого є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також рекомендованими формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо;

– використання в освітньому процесі сучасних інноваційних технологій, систем (методик) навчання;

– науково-дослідницьку діяльність, участь у проєктах;

- профільне спрямування навчання в старшій школі, що сформовано закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечення якісної його реалізації;
- роботу з обдарованими дітьми;
- навчання дітей з особливими освітніми потребами.

2. Здійснити навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, зокрема підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

3. Спрямувати освітній процес на задоволення потреб учнів у виборі програм навчання.

4. Запровадити в освітній процес ліцею сучасні технології навчання, зокрема: проєктні, інформаційно-комунікаційні, критичного мислення, інтерактивні технології, рейтингового оцінювання, окремі освітні тренди.

5. Враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення сформувати варіативну складову навчального плану, спрямувати її на підсилення предметів інваріантної складової, поглиблене вивчення предметів, запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану ліцеєм спеціалізацію, розвивають індивідуальну орієнтованість особистості та формують її всебічний розвиток.

6. Реалізувати навчання за наскрізними лініями через: організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проєктах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

7. Забезпечити профільне навчання старшої школи за рахунок профільного вивчення української мови та літератури та математики (поглиблене вивчення з 8 класу).

8. Створити умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

6. Контроль і корекція.

- здійснення шкільного моніторингу як інструменту системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- оцінка реалізації освітньої програми.

7. Принципи реалізації освітньої програми:

- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;
- розвиток інклюзивного освітнього середовища;
- забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування;
- науковий характер освіти;
- цілісність і наступність системи освіти;
- прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;
- відповідальність і підзвітність органів управління освітою та закладів освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством;
- інтеграція з ринком праці;
- нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями;

- свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності;
- гуманізм;
- демократизм;
- єдність навчання, виховання та розвитку;
- виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій;
- формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;
- формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;
- формування громадянської культури та культури демократії;
- формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля.

І РОЗДІЛ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

– Коростенський міський лицей №4 Житомирської області (КМЛН№4) переіменовано рішенням Коростенської міської ради в 2022 році. Освітній заклад здійснює планування діяльності на підставі ст.53 Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87, Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392; Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти(Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 1984 від 20.09.2021, № 1371 від 01.08.2022), власного Статуту.

Головною метою роботи Коростенського міського лицю №4 Житомирської області є забезпечення реалізації права громадян на здобуття повної загальної середньої освіти, формування гармонійної особистості, збереження та зміцнення її фізичного та психологічного здоров'я.

У КМЛН№4 визначена українська мова навчання, запроваджено профільне вивчення української мови та літератури та математики в 10-11-х класах. Класи в освітньому закладі формуються за погодженням з відділом освіти згідно з нормативами їх наповнюваності, встановленими законодавством, з урахуванням наявності приміщень, що відповідають санітарно-гігієнічним умовам для здійснення освітнього процесу.

Освітній процес здійснюється за різними формами:

- Інституційною (очна (денна), очна з використанням дистанційних технологій, дистанційна);
- індивідуальною (екстернат, педагогічний патронаж).

КМЛН№4 працює за навчальними програмами, підручниками, посібниками, що мають відповідний гриф МОН України, реалізує освітні завдання на кожному ступені навчання відповідно до вікових особливостей та природних здібностей дітей. Відповідно до Робочого навчального плану педагогічні працівники використовують програми, підручники, навчальні посібники, яким надано гриф МОН України, а також науково-методичну літературу, дидактичні матеріали, педагогічні технології, що мають забезпечувати отримання освіти на рівні Державних стандартів.

Структура Коростенського міського лицю №4 Житомирської області відповідно до Статуту:

- I ступінь – початкова школа (1-4 класи)
- II ступінь – основна школа (5-9 класи)
- III ступінь – старша школа (10-11 класи)

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти.

Початкова освіта здобувається з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося шість років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року та при наявності довідки від психолога, що засвідчує її психологічну готовність до навчання. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Навчання за програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що Вимоги до осіб, які можуть продовжити здобуття профільної середньої освіти.

Здобувати профільну середню освіту можуть особи, які завершили здобуття базової середньої освіти.

У 2023-2024 навчальному році в КМЛ №4 функціонує 28 класів в яких навчаються 700 учнів (12 класів початкової школи, серед яких 1-В, 2-В, 3-В, 4-В, 5-В та 7-В класи працюватимуть як проєктні Всеукраїнського експерименту «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України»»; 8-А, 9-А – класи з гуманітарною допрофільною підготовкою; 8-Б, 9-Б – класи з поглибленим вивченням математики; 10-А, 11-А – класи з профільним вивченням української мови та літератури; 10-Б, 11-Б – класи з профільним вивченням математики).

З 1-го вересня 2023 року встановлено режим роботи КМЛ№4 в дві зміни у змішаному режимі (5-8 класи навчаються в другу зміну). Освітній процес організовано за п'ятиденним режимом занять. У разі надзвичайної ситуації освітній заклад працюватиме за гнучким графіком.

Початок занять: 8-00 – для першої зміни, 11-55 – для другої зміни.

Розклад дзвінків на уроки:

Перша зміна

1-і класи:

1. 08.00 – 8.35
2. 08.50 – 9.25
3. 09.40 – 10.15
4. 10.40 – 11.15
5. 11.40 – 12.15

2-4 класи:

1. урок – 08.00-8.40 перерва 15 хвилин
2. урок – 08.55-9.35 перерва 20 хвилин
3. урок – 09.55-10.35 перерва 20 хвилин

9-11 класи:

- 1 урок – 08.00-8.45 перерва 10 хвилин
- 2 урок – 08.55-9.40 перерва 15 хвилин
- 3 урок – 09.55-10.40 перерва 15 хвилин
- 4 урок – 10.55-11.40 перерва 15 хвилин
- 5 урок – 11.55-12.40 перерва 15 хвилин
- 6 урок – 12.55-13.40 перерва 15 хвилин

Друга зміна

5-8 класи:

- 1 урок – 11.55-12.40 перерва 15 хвилин
- 2 урок – 12.55-13.40 перерва 15 хвилин
- 3 урок – 13.55-14.40 перерва 15 хвилин
- 4 урок – 14.55-15.40 перерва 15 хвилин
- 5 урок – 15.50-16.35 перерва 15 хвилин

Тривалість уроків становить: для перших класів 35 хвилин, для 2-4 класів – 40 хвилин, для 5-11 класів – 45 хвилин.

Враховуючи рекомендації МОН України, пов'язаними з роботою закладів освіти в умовах пандемії, військового стану з 01 вересня 2022 р. в КМЛ №4 введено змішане навчання, яке буде сприяти дотриманню соціальної дистанції, розмежуванню потоків школярів, забезпеченню безпечного перебування в освітньому закладі під час повітряної тривоги. Таким чином, в кожному класі (1-11) окремі навчальні години будуть

викладатись за допомогою технологій дистанційного навчання.

1-В - мистецтво – 1 год., фізична культура – 1 год.

2 -А, Б – я досліджую світ – 1 год., фізична культура – 2 год., дизайн і технології – 0,5 год., інформатика – 0,5 год.

3 -А, Б – іноземна мова – 1 год., математика – 1 год., фізична культура – 2 год., дизайн і технології – 0,5 год., інформатика – 0,5 год.

4 -А, Б – я досліджую світ – 1 год., фізична культура – 2 год., дизайн і технології – 0,5 год., мистецтво – 1 год., інформатика – 0,5 год.

2-В,3-В,4-В – я пізнаю світ – 2 год., фізична культура – 1 год., інформатика – 1 год., мистецтво – 1 год.

5-А, Б – українська мова – 1 год., пізнаємо природу – 1 год., етика – 0,5 год., технології – 1 год., образотворче мистецтво – 1 год., фізкультура – 1 год.

5-В – українська мова – 1 год., пізнаємо природу – 1 год., математика – 1 год., образотворче мистецтво – 1 год., фізкультура – 1 год.

6-А, Б – етика – 0,5 год., українська мова – 1 год., технології – 1 год., іноземна – 1 год., математика – 1 год., фізкультура – 1 год., пізнаємо природу – 1 год., історія України – 1 год., здоров'я безпека добробут – 1 год.

7-А, Б – фізкультура – 1 год., біологія – 2 год., зарубіжна література – 1 год., географія – 1 год., образотворче мистецтво – 1 год., основи здоров'я – 1 год.

7-В – українська мова – 1 год., географія – 1 год., зарубіжна література – 1 год., фізика – 1 год., навчаємось разом – 1 год., іноземна – 1 год., алгебра – 1 год., фізкультура – 1 год., біологія – 1 год., мистецтво – 1 год.

8-А – інформатика – 1 год., біологія – 1 год., зарубіжна література – 1 год., історія – 1 год., географія – 1 год., фізкультура – 1 год., фізика – 1 год., хімія – 1 год.

8-Б – інформатика – 1 год., біологія – 1 год., зарубіжна література – 1 год., українська література – 1 год., зарубіжна література – 1 год., іноземна мова – 1 год., трудове навчання – 1 год., фізкультура – 1 год., фізика – 1 год., хімія – 1 год.

9-А – історія – 1 год., фізкультура – 1 год., основи здоров'я – 1 год., фізика – 1 год., зарубіжна література – 1 год., інформатика – 1 год., хімія – 1 год.

9-Б – історія – 1 год., фізкультура – 1 год., основи здоров'я – 1 год., фізика – 1 год., зарубіжна література – 1 год., інформатика – 1 год., хімія – 1 год., алгебра – 1 год.

10-А – українська мова – 1 год., технології – 1 год., українська література – 1 год., фізична культура – 1 год., біологія – 1 год., мистецтво – 1 год., фізика – 1 год., хімія – 1 год., інформатика – 1 год., захист України – 1 год.

10-Б – технології – 1 год., фізична культура – 1 год., біологія – 1 год., мистецтво – 1 год., захист України – 1 год., хімія – 1 год., інформатика – 1 год., фізика – 1 год.

11-А – біологія – 1 год., фізична культура – 1 год., українська література – 1 год., інформатика – 1 год., фізика – 1 год., хімія – 1 год., українська мова – 1 год., мистецтво – 1 год., захист України – 1 год., технології – 1 год.

11-Б – біологія – 1 год., інформатика – 1 год., хімія – 1 год., фізика – 1 год., фізична культура – 1 год., мистецтво – 1 год., захист України – 1 год., технології – 1 год.

Навчальний план Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області на 2023-2024 навчальний рік розроблений на виконання Закону України «Про загальну середню освіту» з метою впровадження Державного стандарту початкової освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 року; наказів МОН України № 405 від 20.04.2018 р., № 407 від 20.04.2018р., № 743-22 від 12.08.2022, № 140 від 03.02.2021; Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 898 від 30.09.2020 року; Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 № 607.

Він враховує вимоги Концепції НУШ, Концепції загальної середньої освіти та Концепції профільного навчання щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Навчальні плани початкової, основної і старшої ланок передбачають реалізацію

освітніх галузей Базового навчального плану через навчальні предмети і курси. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти, та варіативну складову, в якій передбачені додаткові години на предмети та курси за вибором, факультативи, індивідуальні та групові заняття. В плані враховано традиції ліцею, досвід викладання профільних предметів, поглибленого вивчення математики в профільних класах та класах з допрофільною підготовкою.

Робочий навчальний план Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області складено у відповідності:

➤ **для 1-А, 1-Б, 2-А, 2-Б класів:** з Типовими навчальними планами початкової школи затвердженими наказом МОН молоді та спорту України від 12.08.2022р. № 743-22;

➤ **для 3-А, 3-Б, 4-А, 4-Б класів:** з Типовими навчальними планами початкової школи затвердженими наказом МОН молоді та спорту України від 12.08.2022р. № 743-22;

➤ **для 1-В, 2-В, 3-В 4-В класів:** з Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів I ступенів, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затвердженими наказом МОН України від 03.02.2021 р. № 140;

➤ **для 5-А, 5-Б класів :** з Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступенів, затвердженими наказом МОН України від 19.02.2021 р. № 235(додаток 1);

➤ **для 5-В класу :** згідно з навчальним планом для 5-6 класів які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (додаток 3);

➤ **для 6-А, 6-Б класів :** з Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступенів, затвердженими наказом МОН України від 19.02.2021р. № 235 (додаток 3);

➤ **для 7-А, 7-Б класів:** з Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступенів, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018р. № 405 (таблиця 1);

➤ **для 7-В класу :** з Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступенів, затвердженими наказом МОН України від 03.02.2021 р. № 140 (додаток 3);

➤ **для 8-А, 8-Б, 9-А, 9-Б класів :** з Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступенів, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 405 (таблиця 1);

➤ **для 10-А, 11-А класів :** з Типовими навчальними планами закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018р. № 408 (у редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 31.03.2020 № 464) Таблиці 2,3.

➤ **для 10-Б, 11-Б класів:** з Типовими навчальними планами закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженими наказом МОН молоді та спорту України від 20.04.2018р. № 408 (у редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 31.03.2020 № 464) Таблиці 2,3.

З метою забезпечення якісної загальноосвітньої підготовки учнів додатковий час виділено на збільшення кількості годин навчальних предметів інваріантної складової, а саме:

- 5-А, 5-Б класи – вступ до історії України та громадянської освіти по 1 год.;
- 6-А, 6-Б класи – історія України. Всесвітня історія по 1 год.;
- 8-А клас – історія України 1 год.;
- 8-Б клас – геометрія 0,5 год.;
- 9-А клас – історія України 1,5 год.; геометрія 1 год.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом МОН від 20.02.2002р. № 128.

**Моніторинг досягнення учнями результатів навчання
(компетентностей).**

Заклад освіти здійснює моніторинг досягнень учнями результатів навчання за підсумками семестрового та річного оцінювання; моніторинг результатів державної підсумкової атестації учнів та результатів зовнішнього незалежного оцінювання випускників; моніторинг стану здоров'я здобувачів освіти; моніторинг участі та результативності учнів у конкурсах, турнірах, Всеукраїнських учнівських олімпіадах, МАН, тощо.

II РОЗДІЛ

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітню програму загальної середньої освіти I ступеня Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти»(1-2 класи), наказу МОН України від 12.08.2022 743-22 щодо затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти, наказу МОН України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів»; наказу МОН України від 03.02.2021 № 140 "Про проведення всеукраїнського експерименту за темою "Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті "Інтелект України" на базі загальноосвітніх навчальних закладів".

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням **таких принципів:**

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма визначає:

- Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін;
- Очікувані результати навчання та компетентності учнів;
- Рекомендовані форми процесу;
- Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

1. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу – 22 години на тиждень (805 годин/навч.рік); 2 класу – 24 годин на тиждень (875 годин/навч.рік); 3-4 класів – 25 годин на тиждень (910 годин/навч.рік). Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальним тижнем. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах Коростенського міського ліцею №4. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Навчальний план

1-А, 1-Б класів Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами для закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом МОН України

Предмети	Кількість годин на тиждень	
	1-А	1-Б
Українська мова. Навчання грамоти	7	7
Іноземна мова(англ. мова)	2	2
Математика	4	4
Я досліджую світ	3	3
Дизайн і технології	1	1
Інформатика	-	-
Музичне мистецтво	1	1
Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	3	3
Разом:		
без годин фізкультури	19	16
годин фізкультури	3	3
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	20
Сумарна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)	22	22

Навчальний план

2-А, 2-Б класів Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами для закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом МОН України затвердженими наказом МОН України № 743-22 від 12.08.2022 р.

Предмети	Кількість годин на тиждень	
	2-А	2-Б
Українська мова	4	4
Читання	3	3
Іноземна мова(англ. мова)	3	3
Математика	4	4
Я досліджую світ	3	3
Дизайн і технології	1	1
Інформатика	1	1
Музичне мистецтво	1	1
Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	3	3
Разом:	21	21
без годин фізкультури	3	3
годин фізкультури		
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	22	22
Сумарна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)	24	24

Навчальний план

3-А, 3-Б класів Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами для закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом МОН України затвердженими наказом МОН України № 743-22 від 12.08.2022 р.

Предмети	Кількість годин на тиждень	
	3-А	3-Б
Українська мова	4	4
Літературне читання	3	3
Іноземна мова(англ. мова)	3	3
Математика	5	5
Я досліджую світ	3	3
Дизайн і технології	1	1
Інформатика	1	1
Музичне мистецтво	1	1
Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	3	3
Разом:		
без годин фізкультури	22	22
годин фізкультури	3	3
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23	23
Сумарна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)	25	25

Навчальний план

4-А, 4-Б класів Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами для закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом МОН України затвердженими наказом МОН України № 743-22 від 12.08.2022 р.

Предмети	Кількість годин на тиждень	
	4-А	4-Б
Українська мова	4	4
Літературне читання	3	3
Іноземна мова(англ. мова)	3	3
Математика	5	5
Я досліджую світ	3	3
Дизайн і технології	1	1
Інформатика	1	1
Музичне мистецтво	1	1
Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	3	3
Разом:		
без годин фізкультури	22	22
годин фізкультури	3	3
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23	23
Сумарна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)	25	25

Навчальний план

1-В, 2-В, 3-В, 4-В Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області
Житомирської області (Всеукраїнський експеримент «Реалізація компетентнісного
підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України») на 2023-2024 навчальний
рік, складений згідно з Типовим навчальним планом початкової школи з українською
мовою навчання для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-
педагогічним проєктом «Інтелект України»
(Наказ МОН України № 140 від 03.02.2021 р.)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень			
		1-В	2-В	3-В	4-В
Мовно-літературна	Українська мова	6	6	6	6
Мовно-літературна	Англійська мова	2	3	3	3
Математична	Математика	3	4	4	4
Мовно-літературна (літературна)	Я пізнаю світ	8	8	8	8
Математична					
Природична					
Соціально і здоров'я- збережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна					
Фізкультурна					
Мистецька					
Інформатична	Інформатика			1	1
Мистецька	Мистецтво	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	2	2	2	2
Разом:					
без годин фізкультури		19	21	22	22
годин фізкультури		3	3	3	3
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин (без урахування поділу класів на групи)		22	24	25	25

Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності.

Відповідно до робочого навчального плану для початкової школи з навчанням українською мовою 1-2, 3-4 класів, розробленого на підставі типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом О.Я. Савченко.

- здійснено розподіл навчального навантаження на тиждень,
- встановлено погодинне співвідношення міжокремими предметами за роками навчання,
- визначено гранично допустиме тижневе навантаження учнів, що забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р.

Відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517) здійснюється поділ класів на групи при вивченні іноземної та української мов та інформатики.

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Відповідно до чинного законодавства при визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків у 2-4 класах – 40 хвилин.

Освітня програма початкової освіти включає планування й організацію навчання учнів з особливими освітніми потребами. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено в Індивідуальних навчальних планах для осіб з особливими освітніми потребами.

Очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти.

Зміст програми дає можливість формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно

навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

ІІІ РОЗДІЛ

БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети, який охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Навчальний план КМЛ№4 ІІ ступеня (базова середня освіта) складений відповідно до наказу МОН України від 19.02.2021 р № 235 , додаток 1 для 5-А та 5-Б класів; наказу МОН від 20.04.2018 р. № 405, таблиця 1 для 6-А,6-Б,7-А,7-Б,8-А,9-А класів, таблиця 8 для 8-Б, 9-Б класів, навчального плану для 5-6-х класів, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», додаток 3 для 5-В класу, наказу МОН України від 03.02.2021р. № 140 для 7-В класу.

Навчальний план

5-А, 5-Б класів Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області
на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами
закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України №
235 від 19.02.2021 р. (додаток3)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		5 А	5 Б
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Англійська мова	3,5	3,5
	Зарубіжна література	1,5	1,5
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегров. курс «Пізнаємо природу»	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегров. курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Етика	0,5	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1
Технологічна	Технології	2	2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом:			
без годин фізкультури		26	26
години фізкультури		3	3
Додатковий час на предмети , факультативи, індивідуальні заняття та консультації Факультатив «Вступ до історії України та громадянської освіти»		1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30	30

Навчальний план

5-В класу Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області(Всеукраїнський експеримент «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України»),

на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Навчальним планом для 5-6-х класів, які працюють за науково – педагогічним проєктом «Інтелект України» (додаток 3)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		5 В
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Англійська мова	5
	Зарубіжна література	1,5
Математична	Математика	6
Природнича	Пізнаємо природу. Моя планета Земля	2
	Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття	1
Соціальна і здоров'язбережувальна	Навчаємося разом	1
Громадянська та історична	Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти	1,5
Технологічна	Технології	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Мистецтво	1
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом:		
без годин фізкультури		27
годин фізкультури		3
Гранично допустиме навчальне навантаження		28
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30

Навчальний план

6-А, 6-Б класів Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області
на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами
закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України
№ 235 від 19.02.2021 р.(додаток 3)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		6 А	6 Б
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Англійська мова	3,5	3,5
	Зарубіжна література	1,5	1,5
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегров. курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегров. курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Етика	0,5	0,5
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	2	2
Технологічна	Технології	2	2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом:			
без годин фізкультури		29	29
годин фізкультури		3	3
Додатковий час на предмети , факультативи, індивідуальні заняття та консультації Факультатив «Історія України»		1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		31	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33	33

Навчальний план

7-А,7-Б класів Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області
на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами
закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України
№ 405 від 20.04.2018 р. (таблиця 1)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		7 А	7 Б
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2,5
	Українська література	2	2
	Іноземна мова (англ.)	3	3
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1
	Всесвітня історія	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Математика	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	2
	Фізика	2	2
	Хімія	1,5	1,5
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Разом:			
без годин фізкультури		28	28
годин фізкультури		3	3
Гранично допустиме навчальне навантаження		32	32
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31	31

Навчальний план

7-В класу Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області(Всеукраїнський експеримент «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України»),
на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовим навчальним планом 5-9 класів,
що працюють за науково –педагогічним проєктом «Інтелект України», затвердженими
наказом МОН України № 140 від 03.02.2021 р. (додаток 3)

Предмети	Кількість годин на тиждень у класі
	7 В
Українська мова	3
Українська література	1,5
Іноземна мова (англ.)	5
Зарубіжна література	2
Алгебра	3,5
Геометрія	2,5
Біологія	2
Географія	2
Фізика	2
Хімія	2
Навчаємося разом.	1
Історія України	1
Всесвітня історія	1
Мистецтво	1
Технології	1
Інформатика	1
Фізична культура	3
Разом: без годин фізкультури годин фізкультури	31,5 3
Всього (без урахування поділу класів на групи)	34,5

Навчальний план

8-А, 9-А класів Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області
на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами
закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України
№ 405 від 20.04.2018 р. (таблиця 1)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		8 А	9 А
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Іноземна мова (англ.)	3	3
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	-	1
Мистецтво	Мистецтво	1	1
Математика	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	1,5
	Фізика	2	3
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Разом:			
без годин фізкультури		28,5	30
годин фізкультури		3	3
Додатковий час на предмети , факультативи, індивідуальні заняття та консультації Факультатив «Історія України»		1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		32,5	34

Навчальний план

8-Б, 9-Б класів з поглибленим вивченням математики

Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України № 405 від 20.04.2018 р. (таблиця 8)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		8 Б	9 Б
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Англійська мова	2	2
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	-	1
Мистецтво	Мистецтво	1	1
Математика	Алгебра	5	5
	Геометрія	2,5	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	2	1,5
	Фізика	2	3
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Разом: без годин фізкультури годин фізкультури		31 3	32 3
Додатковий час на предмети , факультативи, індивідуальні заняття та консультації Математика		0,5	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		34,5	36

Повноцінність освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі.

Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Освітня програма базової середньої освіти включає планування й організацію навчання учнів з особливими освітніми потребами. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено в Індивідуальних навчальних планах для дітей з особливими освітніми потребами.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова</p>

		література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у доквіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення;</p>

		<p>використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, впевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p>

		Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і</p>

	<p>формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
<p>Підприємливість і фінансова грамотність</p>	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопрпредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду.

Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

IV РОЗДІЛ

ПРОФІЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА (10-ті та 11-ті класи)

Навчальний план для 10,11-х класів розроблено відповідно до Державного стандарту від 23 листопада 2011р № 1392(Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ№ 538 від 07.08.2013, № 143 від 26.02.2020), з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 01 вересня 2022 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо. Враховуючи потреби учнів, побажання батьків, фахову підготовку педагогічних кадрів, матеріальну базу кабінетів, у старшій школі в 2022/2023 навчальному році на профільному рівні будуть вивчатися предмети:

10-А, 11-А клас – клас з профільним вивченням української мови та літератури (навчальний план складений згідно з Типовим навчальним планом закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженим наказом МОН України № 464 від 31.03.2020 табл. 2 та 3);

10-Б, 11-Б клас – класи з профільним вивченням математики (поглиблене вивчення з 8 – го класу) (навчальний план складений згідно з Типовим навчальним планом закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженим наказом МОН України № 464 від 31.03.2020р. табл. 2 та 3);

Для складання навчального плану використано другий варіант організації освітнього процесу, який містить перелік базових предметів, де включені окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія: Україна і світ» (у якому передбачено вивчення окремих предметів: «Історія України», «Всесвітня історія»), «Громадянська освіта», «Математика», «Природничі науки» (де передбачено вивчення окремих природничих дисциплін: «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія»), «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

У цьому варіанті зазначено мінімальну кількість тижневих годин на вивчення базових предметів, що має забезпечити досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту.

За модульним принципом реалізується зміст базового предмета «Фізика і астрономія», де розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальних програм.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. У 2022/2023 навчальному році для 10-х та 11-х класів із переліку обов'язково-вибіркового предметів обрано 3 предмети «Інформатика», «Мистецтво» та «Технології» (згідно заяв учнів) по 1,5 години на тиждень.

У 10-А та 11-А класі діти обрали «Інформатику» та «Мистецтво», а у 10-Б та 11-Б класі – «Інформатику» та «Технології».

Навчальний план

10-А, 11-А класів з профільним вивченням української мови та літератури
 Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України № 408 від 20.04.2018 р. (зі змінами) - таблиці 2,3

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10А	11А
Базові предмети¹	27	26
Українська мова	4	4
Українська література	4	4
Зарубіжна література	1	1
Англійська мова	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	-
Математика	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика	3	3
Астрономія	-	1
Хімія	1,5	2
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети	<u>3</u>	<u>3</u>
Інформатика	1,5	1,5
Мистецтво	1,5	1,5
Разом:		
без годин фізкультури	31	30
годин фізкультури	3	3
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього (без урахування поділу класу на групи)	34	33

Навчальний план

10-Б, 11-Б класів з профільним вивченням математики (поглиблене вивчення з 8 класу)

Коростенського міського ліцею №4 Житомирської області на 2023-2024 навчальний рік, складений згідно з Типовими навчальними планами закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом МОН України № 408 від 20.04.2018 р. (зі змінами) - таблиці 2,3

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10Б	11Б
Базові предмети	27	26
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова(англ.)	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	-
Алгебра	6	6
Геометрія	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика	3	3
Астрономія	-	1
Хімія	1,5	2
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети	<u>3</u>	<u>3</u>
Інформатика	1,5	1,5
Технології	1,5	1,5
Разом:		
без годин фізкультури	33	32
годин фізкультури	3	3
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	36	35

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ,</p>

		<p>інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з</p>

		<p>метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового</p>

	<p>способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів.

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя</p>

	покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями, які реалізуються предметами:

Освітня галузь	Предмети
Мови і літератури	Українська мова Українська література Іноземна мова (англійська) Зарубіжна література
Суспільствознавство	Історія України Всесвітня історія
Громадянська освіта	Громадянська освіта
Математика	Алгебра і початки аналізу Геометрія
Природознавство	Астрономія Біологія Фізика

	Хімія Екологія
Технології	Технології Інформатика
Здоров'я і фізична культура	Захист України Фізична культура